

однією з найпоширеніших форм банківського інвестування. За умов зростання випусків облігацій українськими підприємствами, розвитку фондового ринку ця форма мобілізації фінансових ресурсів стане провідною. Роль банків у залученні інвестиційних ресурсів за допомогою такого інструменту полягає у тому, що банки як досить потужні фінансові установи з доволі великими фінансовими можливостями, розширюють доступ до інвестиційних ресурсів, у такий спосіб здешевлюючи їх. Водночас банки, діючи на міжнародних фінансових ринках (особливо це стосується банків з іноземним капіталом), мають змогу залучати ресурси з інших держав та міжнародних ринків.

Отже, роль та значення банківських інвестицій в економічному зростанні держави є доволі значною. Визначальним з багатьох позицій є те, що банки як потужні фінансові установи, маючи значний фінансовий ресурс та ефективно управляючи ним, можуть здійснювати інвестиції в економіку країни, тим самим забезпечуючи її зростання.

1. Мецєряков А.А., Лисяк Л.В. Фінансовий менеджмент у банках: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2005. – 159 с. 2. Автореф. ... д-ра екон. наук: 08.04.01 / Б.Л. Луців; Терноп. держ. екон. ун-т. — Т., 2005. — 29 с. 3. Сало І.В., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент у банку: Навч. посібник. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. – 314 с. 4. Долговые состязания // Инвестгазета. – 13-19.08.2007. – С. 40–44. 5. Пшик Б. Напрями діяльності українських банків у сфері корпоративного фінансування // Вісник НБУ. – 2005. – №7. – С. 40–44.

Н.П. Сікорська

студентка гр. ЕФІ-45.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Кривцун І.М.

АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ РЕЙТИНГУВАННЯ НАДІЙНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Світова економічна криза і банкрутство багатьох банків гостро ставить питання про необхідність усебічної оцінки фінансового стану комерційних банків з метою уникнення ризику втрати грошей їх вкладниками. Завданням регулювання і управління банківською діяль-

ністю в Україні є підвищення ефективності роботи банківських установ, забезпечення фінансової надійності та стабільності, збільшення довіри до банківської системи з боку учасників фінансового ринку: партнерів, конкурентів, клієнтів, інвесторів і кредиторів.

Існує значна кількість підходів до визначення фінансової стійкості, одним з яких є рейтингування.

Рейтинг – встановлення узагальнювальної оцінки фінансового стану банку за стандартизованою системою показників, що дає змогу розглядати усі банки з єдиної точки зору [3, с.171].

Зазначимо, що для банку важливий не лише внутрішній аналіз його діяльності, а й порівняння результатів своєї роботи з результатами інших банків. В умовах ринкової економіки особливе значення має дослідження тенденцій розвитку банківської системи загалом на національному рівні [1, с.71].

Науково обгрунтовані рейтинги банків виконують багато важливих функцій. Серед них такі:

- визначення місця банку серед інших банків, що, своєю чергою, дає можливість менеджеру оцінити «слабкі» та «сильні» сторони кредитної установи порівняно з іншими і прийняти адекватні рішення щодо вдосконалення її майбутньої діяльності;

- оцінка банків клієнтами – підприємствами і населенням, інвесторами для прийняття рішень стосовно співпраці з тією чи іншою банківською установою;

- міжнародна оцінка надійності та стабільності з метою налагодження контактів і надання рейтингу банківській системі країни загалом.

Основна мета рейтингового оцінювання у практичній сфері полягає у визначенні допустимого рівня довіри до банку з боку потенційних клієнтів, його надійності. Смісловою характеристикою цього терміна є категорії “стабільність” та “стійкість”.

Під рівнем стабільності банку слід розуміти максимальний та граничний рівень непередбачуваних витрат, за якого установа зберігає стан нормального функціонування. Відповідно ступінь стійкості банку – це швидкість подолання банком негативних наслідків непередбачуваних чинників, що можуть призвести до фінансових втрат [4, с.11–13].

Обидві характеристики тією чи іншою мірою покладено в основу різних рейтингових методик. Зокрема, дослідження в галузі рейтингового аналізу банків свідчать про існування номерних, бальних, регресивних, індексних методів рейтингування.

Номерні методики передбачають обчислення сукупності значень обсягових та інших показників фінансового стану банків і присвоєння усім банкам місця в рейтингу за кожним з оцінюваних показників. Номерні рейтинги мають вигляд певних таблиць або списків, у яких здійснюється ранжування банків за певними критеріями.

Основним недоліком номерних методик є їхня слабка деталізація, оскільки вони не враховують усіх чинників, що впливають на фінансовий стан банків. Вони не дають змоги отримати інтегральну оцінку діяльності банків і встановити реальне місце кожного з них у загальному списку.

Бальні методики дають змогу отримати інтегральну оцінку фінансового стану банків у балах і присвоюються їм за кожним оцінним показником. Під час використання бальної методики кожному показнику присвоюється певний бал у шкалі, визначеній експертами. Загальна сума балів, отриманих банком за кожним із показників, дає підставу зараховувати банк до певної групи. Класичним прикладом бальної методики є рейтингова система CAMEL.

Недоліками цієї методики є суб'єктивізм деяких її складових, зокрема, оцінок якості управління та якості активів.

Сучасною альтернативною методикою рейтингового аналізу банків є регресійна методика. Цією методикою передбачається визначення деякої сукупності банків, розрахунок значень факторних показників за кожним банком і середніх значень за їх сукупністю. Наступним етапом регресійного аналізу є визначення взаємозв'язку між результатами банківської діяльності і чинниками, які їх визначають. Для цього використовують кореляційно-регресійний аналіз [2, с.86].

Недоліком регресійних методик, як і номерних і бальних, є нездатність визначити рейтинг, який можна використовувати під час розрахунку лімітів кредитування на ринку міжбанківських кредитів.

Єдиною методикою, що дає цифрову базу для розрахунку лімітів, є індексна. Використовуючи індексну методику, визначають показники фінансового стану банку та вагові коефіцієнти для кожного з показників. Як правило, вибір вагових коефіцієнтів проводиться експертами на основі власного досвіду роботи, інтуїції та професійних знань.

Головна проблема індексного методу полягає у виборі найважливіших та найінформативніших фінансових коефіцієнтів. Кожний фінансовий коефіцієнт відображає певний напрямок діяльності банку.

У міжнародній банківській практиці здебільшого використовують недержавні рейтинги, перевагою яких є їх відкритість. Публікація рейтингів незалежними агентствами дає змогу самостійно вибрати банк, який відпо-

відає необхідним критеріям. Об'єктивність таких рейтингів значною мірою залежить від достовірності даних і системи використовуваних показників.

Особливістю державних рейтингів є їх закритість. Дані рейтингу не публікуються в офіційній пресі, а використовуються органами банківського нагляду для запобігання банкрутству банків і забезпечення стабільності всієї банківської системи.

Існує багато переваг та недоліків у кожній із вищезгаданих методик. Це говорить про необхідність створення уніфікованої моделі рейтингової оцінки банків в Україні. Доцільним видається розроблення досконаліших методик оцінки фінансової стійкості банків, основою яких є прогнозування та економіко-математичне моделювання. На нашу думку, варто було б доповнити перелік показників фінансової стійкості, зокрема такими показниками, як рівень резервування за кредитними операціями, показником негативно класифікованих активів та аналізом грошового потоку, які мають важливе значення у рейтингових оцінках діяльності банків західних країн.

1. Марцин В. Особливості оцінки фінансово-кредитної діяльності банку з використанням рейтингової системи // Фінанси України. – 2006. – № 11. – С. 71. 2. Михайлюк Р. Рейтингові оцінки у системі побудови надійного комерційного банку // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 86. 3. Туркало Р.І., Щибиволок З.І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг: Навч. посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 171. 4. Фомін І. Рейтингова оцінка комерційного банку в системі діагностики його конкурентоспроможності // Вісник НБУ. – 2002. – № 4. – С. 11–13.

Л.В. Стрембіцька

студентка гр. Ефі-45.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Кривцун І.М.

АНАЛІЗ ПРИЧИН І НАСЛІДКІВ БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ

Найбільш песимістично налаштовані аналітики називають світову фінансову кризу 2008 р. початком другої Великої депресії. Прогнозуються різке зменшення внутрішнього споживання у США і рецесія глобальної економіки. Серед постраждалих буде й українська економіка, темпи якої сповільняться до 2,5 %. Серед основних причин появи кризи в США можна